Ministerie van Financiën

Fm

TER BESLISSING
Aan
de minister

Persoonsgegevens

nota

Brief Eerste Kamer en beantwoording schriftelijke vragen Tweede Kamer over knelpunten bij contante exportbetalingen

Datum
20 februari 2026

Notanummer
2026-0000039813

Bijlagen
1. Brief Eerste Kamer
2. Aanbiedingsbrief beantwoording
3. Beantwoording schriftelijke vragen
4. Nota uitzondering

Aanleiding

- De Eerste Kamer heeft u gevraagd om informatie over uw toezegging van 27 mei 2025 om met de sector in gesprek te gaan over knelpunten ten aanzien van het verbod op contante betalingen voor goederen naar landen met een minder ontwikkeld digitaal betalingssysteem.
- Op 12 december 2025 bent u akkoord gegaan met een beperkte uitzondering op het toezicht op contante betalingen ten behoeve van aankopen buiten de EU (bijlage 2). Met bijgevoegde brief informeert u de Eerste Kamer hierover.
- Op 16 februari 2026 heeft het Tweede Kamerlid Vermeer (BBB) schriftelijke vragen gesteld over hetzelfde onderwerp. Gelet op de grote overlap tussen beide verzoeken en beantwoording daarvan leggen wij de brief en de beantwoording gelijktijdig aan u voor.

Beslispunten

1. Wij verzoeken u, indien u akkoord bent, de Kamerbrief (bijlage 1) te ondertekenen.
2. Wij verzoeken u daarnaast, indien u akkoord bent met de conceptbeantwoording van de Kamervragen, de brief met de beantwoording (bijlage 2) te ondertekenen. Wij stellen voor om de Kamerbrief aan de Eerste Kamer mee te sturen als bijlage bij de beantwoording.
3. Graag ook uw akkoord voor het openbaar maken van de nu voorliggende nota en de eerdere nota, conform de beleidslijn Actieve openbaarmaking nota's. Gemarkeerde en omlijnde delen worden voorafgaand aan openbaarmaking onzichtbaar gemaakt.

Kernpunten

- In de Kamerbrief informeert u de Eerste Kamer over de uitkomst van de gesprekken die samen met de toezichthouder Dienst Financieel Economische Integriteit gevoerd zijn met de sector over een mogelijke uitzondering op het toezicht op het verbod op contante betalingen vanaf €3.000. Het verbod is sinds 1 januari dit jaar van kracht. De Kamervragen van het lid Vermeer kunnen op basis van dezelfde overwegingen uit de brief aan de Eerste Kamer worden beantwoord.
- U licht toe dat overwegingen bij een mogelijke uitzondering waren dat:

    - het doel en de strekking van de maatregel niet ondermijnd mogen worden,
    - de handhaafbaarheid geborgd moet blijven en,
    - een uitzondering moet aansluiten bij de Europese limiet die vanaf 10 juli 2027 geldt.
- Uit verschillende onderzoeken blijkt dat – juist in de sectoren waar zich knelpunten zouden voordoen – witwasrisico's bestaan. Het doel van het verbod (het voorkomen van witwassen) wordt zodoende ondermijnd bij een te ruime uitzondering. Bovendien geeft de toezichthouder aan dat een ruime uitzondering niet handhaafbaar is.
- De Europese antiwitwasverordening biedt geen ruimte aan lidstaten om een uitzondering te maken voor transacties binnen de Europese Unie. Daardoor kan er alleen een uitzondering worden gemaakt voor transacties die buiten de EU plaatsvinden.
- Gezien deze overwegingen is de conclusie dat er enkel een uitzondering gemaakt kan worden voor aankopen van goederen buiten de Europese Unie.
- De brancheorganisaties zijn op 19 december geïnformeerd over deze uitkomst. Naar aanleiding hiervan ontvingen wij op 5 februari een bericht van een aantal brancheorganisaties die ontevreden zijn met de uitkomst.
- In dit bericht werd onder andere belicht dat het aantal geëxporteerde voertuigen gedaald is, met name naar Polen en Oekraïne. De opstellers koppelden dit aan het verbod en hebben aangegeven ook Eerste Kamerleden te informeren.

Toelichting

- Tijdens de Eerste Kamer-behandeling van het verbod bleek dat de specifieke bepaling dat het ook gaat om transacties 'vanuit Nederland' tot knelpunten leidt. 'Vanuit Nederland' houdt in dat zowel transacties in Nederland onder het verbod vallen als transacties in het buitenland door in Nederland gevestigde handelaren. 'Vanuit Nederland' was toegevoegd naar aanleiding van de uitvoeringstoets door de toezichthouder die ontwijkingsmogelijkheden signaleerde. Aangezien het wetsvoorstel al in de Eerste Kamer lag was er geen mogelijk om de wettekst aan te passen.
- Vanaf 10 juli 2027 geldt een EU-brede limiet vanaf €10.000 voor goederen en diensten via de Europese antiwitwasverordening. Lidstaten mogen die limiet lager vaststellen, maar ruimte voor andere aanpassingen is er niet. Nederland is voornemens aan te sluiten bij de huidige nationale grens van €3.000.
- U heeft tijdens het debat sectoren opgeroepen om zich te melden. Naar aanleiding van uw oproep hebben negen vertegenwoordigers van sectoren zich gemeld bij het ministerie, namelijk twee vertegenwoordigers van de schadevoertuigbranche, de demontagebranche, trucks en trailers, de metaalrecyclingsector, de banden- en wielenbranche, de autobranche, automobielhandelaren en garagehouders en scheepsleveranciers.
- Het gesprek met de sectoren vond plaats op 13 oktober 2025. In aanloop en tijdens het gesprek heeft het ministerie verzocht om concrete voorbeelden van transacties, waarbij het verbod van €3.000 volgens de sectoren disproportionele gevolgen zou hebben. Men kwam daarbij niet met voorbeelden die ons ervan overtuigden dat het veelal gaat om contante transacties zonder witwasrisico's. Tegelijk is er door het ministerie steeds aangegeven dat niet uit het oog verloren mag worden dat het verbod tot doel

heeft om witwassen te voorkomen en contante betalingen in het buitenland of met buitenlandse partijen erkend worden als verhoogd risico op witwassen.
- De reikwijdte van de uitzondering en de invloed daarvan op de handhaafbaarheid is samen met de toezichthouder bepaald.

Communicatie
N.v.t.

Politiek/bestuurlijke context
- U geeft hiermee uitvoering aan de toezegging T04049 naar aanleiding van vragen van de leden van de Eerste Kamer Kroon (BBB) en Martens (GroenLinks-PvdA).
- De Kamervragen van het lid Vermeer (BBB) gaan over hetzelfde onderwerp.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Niet van toepassing.

Ministerie van Financiën

TER BESLISSING
Aan
de minister

18/12

Generale Thesaurie
Directie Financiële Markten

Persoonsgegevens

nota

Uitzondering verbod contante betalingen exporteurs

Datum
8 december 2025

Notanummer
2025-0000608821

Bijlagen
1. overzicht

Aanleiding

U heeft de Eerste Kamer tijdens het debat over het verbod op contante betalingen toegezegd te kijken naar mogelijke uitzonderingen in het toezicht op dit verbod voor exporterende sectoren.

Beslispunt

- Wij adviseren u in stemmen met een zeer beperkte uitzondering, namelijk het toezicht op contante betalingen ten behoeve van aankopen buiten de EU.
- Indien u akkoord bent, zullen wij samen met de toezichthouder Bureau Toezicht Wwft (BTWwft) de sectoren informeren en de uitzondering verder uitwerken.

Kernpunten

- Het verbod op contante betalingen voor goederen vanaf €3.000 geldt voor handelaren die in Nederland of vanuit Nederland (dus in het buitenland) transacties verrichten. Het verbod gaat 1 januari 2026 in.
- In aanloop naar het Eerste Kamerdebat bleek dat bepaalde sectoren die veel transacties met buitenlandse partijen in contanten afhandelen, naar eigen zeggen, disproportioneel zouden worden benadeeld door de maatregel. Een aantal Eerste Kamerfracties deelde die zorgen.
- U heeft tijdens het debat toegezegd om samen met de toezichthouder in gesprek te gaan met de sector over knelpunten bij contante betalingen naar landen met een minder ontwikkeld digitaal betalingssysteem en daarbij te onderzoeken of er specifieke oplossingen mogelijk zijn voor bonafide ondernemers die hierdoor geraakt worden.
- In oktober en november hebben op ambtelijk niveau gesprekken plaatsgevonden met de vertegenwoordigers van deze sectoren, die naderhand ook op schrift voorbeelden hebben gegeven (zie bijlage 1 voor een overzicht). De bevindingen zijn met de toezichthouder gedeeld en besproken.
- Bij het nadenken over mogelijke aanpassingen zijn de volgende aspecten meegewogen:
    - Het doel en de strekking van de maatregel mag niet ondermijnd worden;
    - De handhaafbaarheid moet geborgd blijven;

12/12

    - De uitzondering moet aansluiten bij de Europese limiet op contante betalingen, die geldt vanaf juli 2027.
- De conclusie is dat een uitzondering voor de meeste voorbeelden vanuit de sector zouden leiden tot een forse ondermijning van de maatregel en het doel om witwassen te voorkomen. Deze uitzonderingen zouden neerkomen op transacties in Nederland met partijen afkomstig van binnen en buiten de EU. Het ging hier bijvoorbeeld om incidentele verkopen in contanten van voertuigen aan Oost-Europese partijen of autobanden aan Afrikaanse partijen (zie ook bijlage).
- Er zijn daarnaast ook voorbeelden van handelaren die buiten de EU moeten terugvallen op contanten voor incidentele aankopen, bijvoorbeeld in de scheepvaardij om ergens ter plekke voorraden in te slaan. Hiervoor is o.i. wel een uitzondering in het toezicht denkbaar. BTWwft zal hier dan niet op handhaven.

Toelichting

- Het wetsvoorstel Plan van aanpak witwassen bevat het verbod op contante betalingen vanaf €3.000 voor handelaren in goederen. Dit verbod geldt 'in of vanuit' Nederland.
- Vanaf 10 juli 2027 treedt een EU-brede limiet vanaf €10.000 in werking voor goederen en diensten via de Europese antiwitwasverordening. Lidstaten mogen die limiet lager vaststellen. Nederland is voornemens aan te sluiten bij de huidige nationale grens van €3.000.
- De toezichthouder op dit verbod is formeel de minister van Financiën. Via een mandaat houdt op dit moment Bureau Toezicht Wwft (BTWwft) van de Belastingdienst toezicht. Na 1 januari 2026 wordt BTWwft onder de naam Dienst Financieel Economische Integriteit (DFEI) ondergebracht binnen het kerndepartement.
- 'Vanuit Nederland' houdt in dat zowel transacties in Nederland onder het verbod vallen als transacties in het buitenland door in Nederland geregistreerde handelaren. Hier is destijds – naar aanleiding van de uitvoeringstoets van de Belastingdienst - bewust voor gekozen, om te voorkomen dat het verbod omzeild wordt door de betaling net over de grens te laten plaatsvinden.
- In aanloop naar de Eerste Kamerdebat vroegen bepaalde groepen internationale handelaren aandacht voor de effecten van het verbod op contante betalingen voor het zakendoen met partijen uit andere landen.
- Deze partijen betoogden dat het verbod op contante betalingen vanaf 3.000 euro belemmerend werkt op hun handel met landen waar contant geld zeer gebruikelijk is, zoals Afrikaanse landen of Duitsland.
- Tijdens de Kamerbehandeling was de omvang van het probleem onduidelijk. Onze inschatting was dat deze handel zeer beperkt is. En ook dat het gaat om handel die juist hoge witwasrisico's met zich meebrengen. Dit werd bevestigd in onze gesprekken en de ontvangen input vanuit de sectoren. De voorbeelden kwamen meestal neer op transacties met partijen uit Afrika, Zuid-Amerika en Oost-Europa, die voertuigen of onderdelen voor hoge sommen contant geld ter plekke afrekenen.
- Uit diverse onderzoeken komen juist deze sectoren naar voren als hoogrisicosectoren op witwassen. Een onderzoek van het Anti-Money Laundering Center (AMLC) liet bijvoorbeeld zien dat contant geld in de

autohandel helemaal niet zo gebruikelijk is als vaak wordt verondersteld, maar dat het enkel een paar autohandelaren zijn die heel veel contant geld gebruiken. Uit onderzoeken van de FIOD blijkt dat de handel in aardappelen en uien vatbaar is voor grootschalige witwaspraktijken, onder andere vanwege soepele regels in Nederland rondom contante betalingen.

- Daarnaast is het vrijwel onmogelijk om bij een uitzondering voor transacties met buitenlandse partijen adequaat te handhaven. Het is nauwelijks mogelijk om met zekerheid achteraf vast te stellen dat een transactie daadwerkelijk met een buitenlandse partij heeft plaatsgevonden. Een uitzondering hierop zou neerkomen op een enorme maas in de wet.
- De enige plausibele uitzondering kan gemaakt worden voor aankopen buiten de EU. In deze gevallen is redelijkerwijs te veronderstellen dat alternatieven niet ter plaatse voor handen zijn en is het witwasrisico laag is, aangezien het aankopen betreft. De toezichthouder heeft ook aangegeven dat dit handhaafbaar is. Bovendien sluit dit aan bij de toekomstige situatie als de Europese limiet gaat gelden. Deze zal alleen binnen de grenzen van de EU van toepassing zijn.

Communicatie

- In aanloop naar de inwerkingtreding van het verbod wordt er over het algemene verbod vanuit de Rijksoverheid gecommuniceerd via o.m. rijksoverheid.nl, social media en overzichten 'wat verandert er in 2026'. De toezichthouder zal de handelaren informeren.
- Over deze specifieke uitzondering zal FIN onderhands direct met sectoren communiceren. Dit wordt afgestemd met de toezichthouder.

Politiek/bestuurlijke context

- U geeft hiermee uitvoering aan de toezegging T04049 naar aanleiding van een vraag van de leden van de Eerste Kamer Kroon (BBB) en Martens (GroenLinks-PvdA). U heeft tevens toegezegd de Eerste Kamer te informeren over de uitkomst. Als u instemt met deze lijn bereiden wij een Kamerbrief voor.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.